

Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни

ГРОШІ ТА КРЕДИТ

Шифр та назва спеціальності

072 – Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Інститут

ННІ Економіки менеджменту і міжнародного бізнесу

Освітня програма

Фінанси і банківська справа

Кафедра

Обліку і фінансів (205)

Рівень освіти

Бакалавр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова) підготовка

Семестр

2

Мова викладання

Українська

Викладачі, розробники

Назарова Тетяна Юріївна

Tetiana.Nazarova@khpi.edu.ua

Кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку і фінансів (НТУ «ХПІ»)

Авторка понад 50 наукових і навчально-методичних публікацій. Провідна лекторка з курсів: «Фінанси», «Податкова система», «Бюджетна система», «Податковий менеджмент».

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Курс спрямований на отримання теоретико-методичних знань з основних положень теорії грошей і кредиту, зокрема сутності та функцій грошей, теорії грошей, грошового обороту і грошової маси, грошового ринку, грошових систем, інфляції, грошових реформ, валютного ринку та валютних систем. Дає уявлення про сутність, теорії, види і форми кредиту, основні засади фінансового посередництва, організацію банківської та парабанківської системи. Передбачає оволодіння навичками дослідження теоретичних основ і практичної реалізації діяльності комерційних банків, небанківських фінансово-кредитних установ та центрального банку, також дає уявлення про міжнародне валютно-фінансове співробітництво країн.

Мета та цілі дисципліни

Вивчення теоретико-методологічних засад і організаційно-правового механізму функціонування в ринковій економіці грошей, кредиту і банків.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Підсумковий контроль - іспит.

Компетентності

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.
ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.
СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).
СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Результати навчання

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.
ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.
ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.
ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.
ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 150 год. (5 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 32 год., самостійна робота – 86 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Мікроекономіка».

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовується кейсовий метод, акцентується увага на застосуванні інформаційних технологій у банківській сфері

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Сутність та функції грошей

Походження, необхідність та сутність грошей. Форми грошей та їх еволюція. Основні функції грошей. Види грошей та їх характеристика. Роль грошей у системі суспільного відтворення.

Тема 2. Грошовий обіг і грошові потоки

Характеристика і структура грошового обороту. Форми грошового обороту. Форми безготівкових розрахунків. Грошова маса та її показники. Швидкість обігу грошей. Закон грошового обігу.

Тема 3. Грошовий ринок

Сутність та особливості функціонування грошового ринку. Інституційна модель та структура грошового ринку. Механізм функціонування ринку грошей. Механізм формування пропозиції грошей. Грошово-кредитний мультиплікатор. Сутність, цілі та види грошово-кредитної політики. Методи та інструменти грошово-кредитного регулювання.

Тема 4. Грошові системи

Сутність та основні елементи грошової системи. Основні типи грошових систем та їх еволюція. Створення та розвиток грошової системи України.

Тема 5. Інфляція та грошові реформи

Загальна характеристика інфляції: соціально-економічна сутність та закономірності. Види інфляції та теоретичні концепції інфляції. Етапи інфляційних процесів в Україні. Вимірювання інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції. Державне регулювання інфляції. Грошові реформи. Грошова реформа в Україні

Тема 6. Валютний ринок і валютні системи

Поняття валюти та конвертованість валюти. Валютний ринок та його структура. Види операцій на валютному ринку. Валютний курс: сутність та формування. Валютні системи та валютна політика. Платіжний баланс та золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання. Світова та міжнародна валютні системи.

Тема 7 Трансформація грошових теорій в умовах цифровізації економіки

Криптовалюти та їх вплив на грошову теорію. Модифікації які потребує кількісна теорія грошей в умовах розвитку криптовалют та електронних грошей. Модифікація кількісної теорії грошей для умов цифрової економіки.

Тема 8. Кредит у ринковій економіці

Необхідність та сутність кредиту. Суб'єкти та об'єкти кредитування. Теорії кредиту. Функції і роль кредиту. Етапи кредитування. Принципи кредитування. Види і форми кредиту. Класифікація кредиту. Характеристика основних видів кредиту.

Тема 9. Фінансове посередництво грошового ринку

Сутність, призначення та види фінансового посередництва. Поняття і структура кредитної системи України. Банківська система як основна складова кредитної системи. Небанківські фінансово-кредитні установи. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Тема 10. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Походження, поняття, призначення та класифікація комерційних банків. Загальна характеристика банківських операцій. Доходи та витрати комерційних банків. Фінансова стійкість комерційних банків. Основні показники діяльності комерційних банків.

Тема 11. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Походження, призначення та основи організації центрального банку. Характеристика завдань і зміст функцій центрального банку. Національний банк України, особливості його становлення, організаційна структура. Завдання та функції Національного банку України, як центрального банку країни. Операції Національного банку України.

Тема 12. Міжнародні фінансово-кредитні установи та їх співробітництво з Україною

Система міжнародних фінансово-кредитних установ. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк та його складові. Регіональні фінансово-кредитні установи

Теми практичних занять

Тема 1. Сутність та функції грошей

Тема 2. Кількісна теорія грошей і сучасний монетаризм

Тема 3. Вартість грошей і час

Тема 4. Грошовий обіг і грошові потоки

Тема 5. Грошовий ринок

- Тема 6. Грошові системи
- Тема 7. Інфляція та грошові реформи
- Тема 8. Валютний ринок і валютні системи
- Тема 9. Кредит у ринковій економіці
- Тема 10. Фінансове посередництво грошового ринку
- Тема 11. Теоретичні засади діяльності комерційних банків
- Тема 12. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання, що містить теоретичну та практичну частини, де студент повинен показати знання, правильне розуміння та вміння працювати з інформаційними джерелами, аналізувати цифрові дані, самостійно викладати особисту точку зору, узагальнювати теоретичний і практичний матеріал, робити висновки та пропозиції.

Література та навчальні матеріали

Основна література:

1. Вовчак О. Д. Гроші та кредит : навчальний посібник / О. Д. Вовчак, І. Є. Бучко, З. Р. Костак. – К. : Центр учбової літератури, 2019. 424 с.
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Гроші і кредит: навч. посіб. Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2021. 300 с.
3. Гроші та кредит: підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.]; за наук. ред. М. І. Савлука. - 7-ме вид., перероб. і допов. - Київ: КНЕУ, 2020. - 612 с.
4. Центральний банк і грошово-кредитна політика: підручник / За ред. Т. Д. Косової, О.О. Папаїки. - Київ: Центр учбової літератури, 2021. - 392 с.
5. Вовчак О. Д. Страхова справа: підручник / О. Д. Вовчак. - Київ: Знання, 2021. - 391 с.
6. Іванов В.М., Софіщенко І.Я. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн: Підручник - К.: КНЕУ, 2022. - 572 с.
7. Чайковський Я.І. Банківська система України: сучасний стан та перспективи розвитку: підручник / Я. І. Чайковський, І. В. Краснова, М. І. Сорока. - Тернопіль: ЗУНУ, 2023. - 286 с.
8. Прасолова С.П. Банківська справа: навчальний посібник / С.П. Прасолова, О.С. Вовченко. - К.: Центр учбової літератури, 2023. - 568 с.
9. Іванчук Н. В. Гроші і кредит: навчальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2021. 332 с.
- Коваленко Д. І. Гроші та кредит: теорія і практика: навч. посібник / Д. І. Коваленко.– 3-е видання. - К. : Центр учбової літератури, 2019. 352 с.
10. Лагутін В. Д. Кредитування: теорія і практика: Навч. посіб. — К.: Знання, 2020. — 215 с

Додаткова література:

1. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Ч. 1. Гроші. / Шевчук І.Л., Ставерська Т.О., Жилиякова О.В. та ін. . Х. : Видавець Іванченко І.С., 2018. – 271 с.
2. Гроші та кредит : навч. посіб. для підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. Ч. 2. Кредит. / І. Л. Шевчук, Т. О. Ставерська, О. В. Жилиякова, О. П. Близнюк. Харків : Видавець Іванченко І. С., 2019. 186 с.
3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 01.01.2024 № 2121-III.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
4. Про Національний банк України : Закон України від 01.01.2024 р. № 679-XIV.
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
5. Світлична В. Ю. Гроші і кредит : підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 191 с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді виконання:
- поточних тестових та практичних завдань – 40%;
- розрахункового завдання - 30 %;
- презентації за темою - 10 %;
підсумкової контрольної роботи - 20%.
Екзамен виконується онлайн та містить:
- 60 тестових завдань;
- практичне завдання.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту.

Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Олександр МАНОЙЛЕНКО

Дата погодження, підпис

Гарант ОП
Марина ШЕВЧЕНКО